

3. september 2021

Oplæg til grøn omstilling

– Konsekvenser for beskæftigelse og indkomst

Lars-Bo Jacobsen lbja@lf.dk

3339 4472

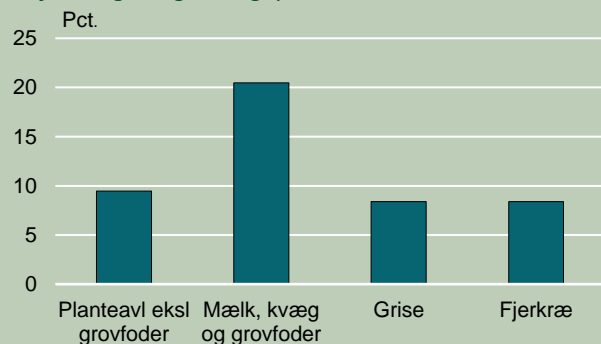
- *Det vurderes, at der med regeringens oplæg til grøn omstilling kan forsvinde mere end 14.000 arbejdspladser ud af de 125.000, landbruget understøtter.*
- *Samtidigt vil landbrugskompleksets bidrag til BNP falde med op mod 8,2 mia. kr.*

Regeringens oplæg til grøn omstilling omfatter tiltag til ændring i den danske indretning af den fælles landbrugspolitik (CAP), mættet fedt i foderet, hyppig udslusning af gylle og ændring i krav til den målrettede kvælstofregulering. Langt den største effekt på landbrugets produktion forventes at komme fra krav til den målrettede regulering.

Krav til den målrettede kvælstofregulering var ikke specificeret i regeringens oplæg, men senest har Landbrugsavisen d. 17. juni offentliggjort et nyt kort over behovet for kvælstofreduktioner, som er udarbejdet af Miljøministeriet.

Ud fra det foreliggende grundlag har SEGES foretaget driftsøkonomiske konsekvensberegninger på regeringens oplæg til grøn omstilling af landbruget og det nye kvælstofkort. Med udgangspunkt i analysen fra SEGES, vurderes i denne analyse konsekvenserne for tab af arbejdspladser og indkomstdannelse i landbruget, forarbejdningindustriene samt i forsynings- og serviceerhverv.

Ændring af landbrugsproduktion grundet det nye kvælstofkort og øvrige tiltag, pct.

Anm: Ændringerne er her vist på mere aggregeret form, end der indgår i Landbrug & Fødevarers input-output model

Kilde: Driftsøkonomisk vurdering fra SEGES.

Ovenstående produktionsændringer er baseret på hovedscenariet fra konsekvensanalysen, hvor der indregnes et jordprisfald på 10 pct. SEGES har endvidere beregnet følsomhedsanalyser uden jordprisændring og ved et 20 pct. jordprisfald.

Baggrunden for konsekvenserne på den vegetabilske produktion skyldes i store træk, at det er svært at nå målopfyldelse for kvælstofreguleringen uden en betydelig braklægning af jord. Alle virkemidler med lavere omkostninger er taget i brug. Braklægningen er årsag til ¾ af de viste produktionsændringer ved planteproduktion, den resterende del kommer fra sædskifteændring til vårsæd og reduktion af kvælstoftildeling.

Et betydeligt omfang af braklægning vil reducere ikke blot den vegetabilske produktion, men også den animalske, idet der ikke er mulighed for at udbringe husdyrgødningen på den braklagte jord.

Ovenstående produktionstal tager udgangspunkt i, at det beregnede udtagningsniveau fører til, at den vegetabilske produktion reduceres svarende til udtagningen. Gennemslaget på husdyrproduktionerne er skønnet til 90 pct. af braklægningsprocenten på den enkelte bedrift.

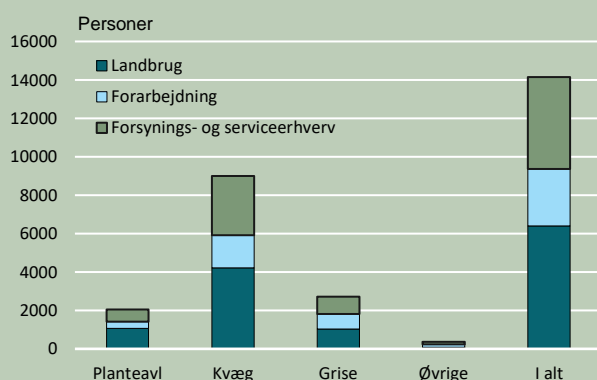
Det kan diskuteres om gennemslaget på husdyrproduktionen kan være lavere. Men med et betydeligt omfang af braklægning, er det stærkt begrænset, hvor meget mere husdyrgødning, der kan spredes på de tilbageværende arealer, som typisk har en høj husdyrtæthed og i forvejen er begrænset af kvælstofreguleringen.

For bedrifter, der skønnes at gå konkurs, er der lagt til grund, at hele husdyrproduktionen på disse bedrifter falder bort. Antagelsen bygger på, at udpillet til grøn omstilling ændrer/begrænser

produktionsvilkårene i en sådan grad, så fortsat animalsk produktion på den pågældende landbrugsvirksomhed ikke længere giver mening. Ofte vil det også være mindre, ineffektive bedrifter, hvor økonomien bliver uholdbar, og hvor det kræver store investeringer at genopbygge en rentabel produktion, i særdeleshed med de produktionsvilkår, som vil være gældende efter regeringsoplægget.

En reduceret landbrugsproduktion vil få negative konsekvenser i primærlandbruget, men også i mejerier og slagterier. Yderligere vil det påvirke aktivitetsomfanget i de forsynings- og serviceerhverv, der lever af at levere deres varer og ydelser til landbruget og forarbejdningsindustrien. Dermed breder effekterne sig fra landbrug og forarbejdning til hele den danske økonomi.

Fald i landbrugskompleksets beskæftigelse som følge af oplæg til grøn omstilling, antal personer

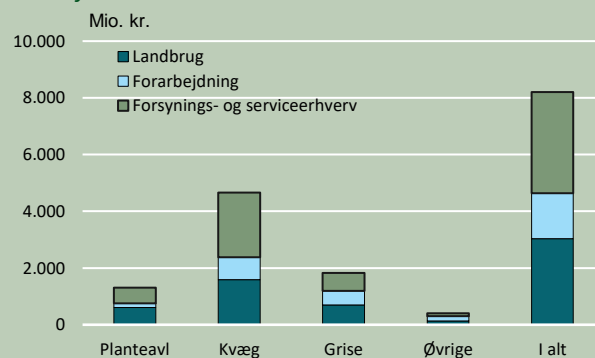
Kilde: Egne beregninger pba. Landbrug & Fødevarers input-output model og driftsøkonomisk vurdering fra SEGES.

Det vurderes, at udspillet vil føre til, at landbrugskompleksets beskæftigelse vil falde med mere end 14.100 personer. Det svarer til 11,3 pct. af den beskæftigelse, landbruget understøttede i 2019¹. Heri indgår beskæftigelse understøttet af kvæg- og mælkeproduktionen, som vurderes at falde med 9.000 arbejdspladser, dvs. at godt hver 5. arbejdsplads understøttet af kvæg og malkebruget vil forsvinde.

Den reducerede landbrugsproduktion og beskæftigelse medfører samtidig et fald i landbrugskompleksets bidrag til samfundets indkomstkøbelse.

Det vurderes, at landbrugskompleksets bidrag til BNP vil falde med 8,2 mia. kr. svarende til 12 pct. af den indkomst, landbrugskomplekset bidrager med til dansk økonomi.

Indkomsttab som følge af oplæg til grøn omstilling, bruttofaktorindkomst mio. kr.

Kilde: Egne beregninger pba. Landbrug & Fødevarers input-output model og driftsøkonomiske vurdering fra SEGES

¹ I 2019 understøttede landbruget direkte og indirekte 125.000 arbejdspladser. [https://lf.dk/tal-og-](https://lf.dk/tal-og-analyser/fakta-om-foedevareklyngen/bidrag-til-beskaeftigelse-og-indkomst)

[analyser/fakta-om-foedevareklyngen/bidrag-til-beskaeftigelse-og-indkomst](https://lf.dk/tal-og-analyser/fakta-om-foedevareklyngen/bidrag-til-beskaeftigelse-og-indkomst)